

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA**ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO****Dla Zebrania Przedstawicieli i Rady Nadzorczej****Banku Spółdzielczego w Zambrowie****ul. Białostocka 2, 18-300 Zambrów***Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego**Opinia*

Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego Banku Spółdzielczego w Zambrowie z siedzibą w miejscowości Zambrów, na które składa się:

- 1) wprowadzenie do sprawozdania finansowego;
- 2) bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2018 roku, który po stronie aktywów i pasywów zamyka się sumą bilansową: **342 901 364,77 zł**
- 3) łączny współczynnik kapitałowy: **14,70 %**
- 4) zestawienie pozycji pozabilansowych wykazujące na dzień 31 grudnia 2018 roku
 - zobowiązania warunkowe udzielone w kwocie: **12 047 871,07 zł**
 - pozostałe w kwocie **118 768 807,42 zł**
- 5) rachunek zysków i strat za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku wykazujący zysk netto w wysokości: **1 327 011,55 zł**
- 6) zestawienie zmian w kapitale własnym za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku wykazujące wzrost kapitału własnego o kwotę: **1 248 561,55 zł**
- 7) rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych o kwotę: **2 718 435,07 zł**
- 8) dodatkowe informacje i objaśnienia do sprawozdania finansowego.

Naszym zdaniem, załączone roczne sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Banku na dzień 31.12.2018 r., jej wyniku finansowego oraz przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo, zgodnie z przepisami rozdziału 2 ustawy o rachunkowości, prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Bank przepisami prawa i postanowieniami statutu Banku.

Niniejsza opinia jest spójna ze sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu, które wydaliśmy w dniu 30 maja 2019 r.

Podstawy opinii

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- 1) ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym; dalej: ustawa o biegłych rewidentach,
- 2) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE; dalej: rozporządzenie UE 537/2014,
- 3) Krajowych Standardów Badania w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 2041/37a/2018 z dnia 5 marca 2018 r. w sprawie krajowych standardów wykonywania zawodu oraz § 1 ust. 1 pkt 7, 24, 29 do 32 i 34 uchwały nr 3430/52a/2019 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 21 marca 2019 r. w sprawie krajowych standardów badania oraz innych dokumentów,
- 4) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2014/56/UE z dnia 16.04.2014 r. zmieniającą dyrektywę 2006/43/WE w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, obowiązujących na dzień wydania niniejszego sprawozdania z badania rocznego sprawozdania finansowego Banku.

Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została opisana dalej w sekcji naszego sprawozdania „*Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego*”.

Jesteśmy niezależni od Banku zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”) przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IFAC. W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od Banku zgodnie z wymogami niezależności określonymi w ustawie o biegłych rewidentach oraz w rozporządzeniu UE 537/2014.

Uważamy, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania.

Inne sprawy

Sprawozdanie finansowe Banku za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku zostało zbadane przez działającego w imieniu Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych im. F. Stefczyka w Warszawie biegłego rewidenta Annę Kraczkowską (nr 11520), który wyraził opinię bez zastrzeżeń na temat tego sprawozdania w dniu 12.04.2018 roku.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu naszej opinii oraz podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka, a w przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne przedstawiliśmy najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka. Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw.

Kluczowe sprawy badania	Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy
Ryzyko zaniżenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności od podmiotów niefinansowych	<p>Zastosowano procedury wiarygodności obejmujące badanie szczegółowe ekspozycji kredytowych, w tym grup transakcji, sald i ujawnień, procedury analityczne. Na wybranej próbie przeanalizowaliśmy ekspozycje kredytowe pod kątem klasyfikacji oraz kalkulacji rezerw celowych. Dla wybranych ekspozycji kredytowych oceniliśmy poprawność ich klasyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez analizę sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców na podstawie danych finansowych przekazanych przez kredytobiorców do Banku, analizę publicznie dostępnych informacji oraz terminów spłaty zobowiązań przez klientów Banku.</p> <p>Dla wybranej próby dokonaliśmy oceny, czy wycena zabezpieczenia jest aktualna, przyjęta wartość jest racjonalna, a kwota pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw celowych jest zgodna z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.</p> <p>Ponadto dokonaliśmy oceny ujawnień dotyczących klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz rezerw celowych zawartych w załączonym sprawozdaniu finansowym pod kątem ich zgodności z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków.</p>

Odpowiedzialność Zarządu Banku i Rady Nadzorczej za sprawozdanie finansowe

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej i wyniku finansowego Banku zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (dalej: ustawa o rachunkowości), wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa, a także Statutem Banku. Zarząd Banku jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając sprawozdanie finansowe Zarząd Banku jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Banku do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości.

Zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej Banku są obowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego

Celem badania jest uzyskanie racjonalnej pewności czy sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z Krajowymi Standardami Badania zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne,

jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Banku ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Banku obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z Krajowymi Standardami Badania stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędem, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmywu, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Banku;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Banku;
- wyciągamy wniosek na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd Banku zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, która może poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Banku do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Bank zaprzestanie kontynuacji działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, oraz czy sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację.

Przekazujemy Radzie Nadzorczej informacje o, między innymi, planowanym zakresie i czasie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Składamy Radzie Nadzorczej oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz, że będziemy informować ich o wszystkich powiązaniach i innych sprawach, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach.

Spośród spraw przekazywanych Radzie Nadzorczej ustaliliśmy te sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy i dlatego uznaliśmy je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają publicznego ich ujawnienia lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że kwestia nie powinna być przedstawiona w naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje przeważąby korzyści takiej informacji dla interesu publicznego.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności

Na inne informacje składa się sprawozdanie z działalności Banku za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 r.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za sporządzenie Innych informacji w tym sprawozdania z działalności zgodnie z przepisami prawa.

Nasza opinia o sprawozdaniu finansowym nie obejmuje sprawozdania z działalności.

Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności Banku wraz z wyodrębnionymi częściami spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości i Prawie bankowym.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego

Nasza opinia z badania sprawozdania finansowego nie obejmuje Innych informacji.

W związku z badaniem sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem, było zapoznanie się z Innymi informacjami, i czyniąc to, rozpatrzenie, czy inne informacje nie są istotnie niespójne ze sprawozdaniem finansowym lub naszą wiedzą uzyskaną podczas badania, lub w inny sposób wydają się istotnie zniekształcone. Jeśli na podstawie wykonanej pracy, stwierdzimy istotne zniekształcenia w Innych informacjach, jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania.

Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach było wydanie opinii, czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa oraz, że jest ono zgodne z informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Banku i jego otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia oraz wskazanie, na czym polega każde takie istotne zniekształcenie.

Sprawozdanie z działalności Banku uzyskaliśmy przed datą niniejszego sprawozdania z badania.

Opinia o sprawozdaniu z działalności

Naszym zdaniem, na podstawie wykonanej w trakcie badania pracy, sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa i jest zgodne z informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym. Ponadto, oświadczamy, iż w świetle wiedzy o jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji***Oświadczenie na temat świadczonych usług niebędących badaniem sprawozdań finansowych***

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Banku są zgodne z prawem i obowiązującymi przepisami oraz że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zakazane na mocy art. 5 ust. 1 rozporządzenia UE 537/2014 oraz art. 136 ustawy o biegłych rewidentach. Usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Banku w badanym okresie zostały wymienione w Informacji dodatkowej.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania sprawozdania finansowego Banku Spółdzielczego w Zambrowie Uchwałą Rady Nadzorczej nr 33/2017 z dnia 12.10.2017 r.

Badany Bank jest członkiem Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych im. F. Stefczyka w Warszawie i powierza przeprowadzenie badania ustawowego temu Związkowi Rewizyjnemu, wobec czego nie stosuje się zasad rotacji (przepisów art. 17 ust. 1, 3-5 i 8 rozporządzenia UE 537/2014 o okresie trwania zlecenia badania). Nie stosuje się w związku z powyższym art. 134 ustawy o biegłych rewidentach o maksymalnym czasie nieprzerwanego trwania zleceń badań ustawowych.

Sprawozdania finansowe Banku badamy kolejny rok, przy czym przestrzegane są terminy rotacji biegłego rewidenta wynikające z ustawy o biegłych rewidentach.

Informacje o wypełnianiu obowiązków wynikających z przepisów prawa

Bank w sposób prawidłowy ustalił współczynniki kapitałowe wg stanu na dzień 31.12.2018 r. zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

Kluczowym biegłym rewidentem odpowiedzialnym za badanie, którego rezultatem jest niniejsze sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta, jest Stanisław Michrowski, wpisany do rejestru PIBR pod nr 10257.

Stanisław Michrowski

Kluczowy biegły rewident

wpisany do rejestru PIBR pod numerem 10257

przeprowadzający badanie w imieniu:

Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych

im. F. Stefczyka w Warszawie

00-561 Warszawa, ul. Mokotowska 14

Firma audytorska wpisana na listę PIBR

pod numerem 1459

Zambrów, 30 maja 2019 r.